

Han Song: Moje vlast nesní

Překlad: Pavla Krajcová

1

Xiaoji se ráno probudil s pocitem, jako by uběhl maraton. Celé tělo ho bolelo a jeho hlava mu připadala jak jehelníček, jako by předešlou noc oka nezamhouřil. Ztěžka se dovlekl do práce, po cestě neustále jen zíval. V tom zbědovaném stavu se nacházel celý den.

I celý minulý měsíc na tom byl stejně a jeho kolegové jakbysmet. Všichni byli bez nálady a unavení, protože vložili všechn svůj elán do práce. A nebylo tomu tak jen v Xiaojiově jednotce. Celý Peking zahalila ospalost, i všichni kamarádi a známí, které potkal, působili jak bez ducha.

Večerní zprávy, Hongkongský ekonomický deník a další zpravodajské agentury vysílali novináře dělat rozhovory, žádný z článků ale v novinách nevyšel. Proslýchá se, že oddělení propagandy nařídilo, aby se tahle záležitost nezveřejňovala. Chtělo tak zabránit šíření neklidu ve společnosti. Všichni si proto mysleli, že je to jeden z těch podivných jevů, co přichází s dobou, postupně si na to ale zvykli a přišlo jim to normální. Jistě, copak je ještě něco obyčejnějšího než letargie? Krom toho, že několik pracovních jednotek zkrátilo pracovní dobu a prodloužilo polední pauzu, nebyl brán na vyčerpané a nesoustředěné pracovníky ohled. Xiaoji se však obával, že vypukla nějaká podivná epidemie. Možná, že se vzduchem šíří lidem neznámý virus.

V nemocnicích se objevili vyděšení pacienti, doktoři však zůstávali v klidu. Všichni stejným tónem doporučili nemocným nový lék s tím, že bleskově odstraní jejich ospalost a taky zlepší jejich paměť a imunitu. Jmenuje se Znavuskon.

Lidé si ve skutečnosti všimli, že se na Znavuskon už před dvěma týdny v televizi, v novinách, na lampách i na dopravních značeních začaly s velkou slávou objevovat reklamy. Jeden slogan byl hodně populární: „Vezměte si Znavuskon. Již do druhého dne vás pozvedne.“

Říkalo se, že ten nový lék vyrábí státní společnost, která byla na pokraji bankrotu. Půl století nepřetržitě vyráběla kanóny a tanky. Pak změnila produkci na Znavuskon a to ji postavilo na nohy. Státní zpravodaje o tom podaly rozsáhlou zprávu, aby lidem představily vynikající výsledky firmy a inspirovaly tím další národní značky.

Proslýchá se také, že vývoj a výroba Znavuskonu byly podpořeny půjčkami od státních bank. Podle Ministerstva vědy a technologie a Ministerstva zdraví se jedná o klíčový výzkumný projekt. Znavuskon představoval velký a ojedinělý průlom dosažený během posledních let na poli biomedicíny.

Díky rozsahu, v jakém byl Znavuskon užíván, se rychle obnovil řád ve většině pracovních jednotek. To vedlo Xiaojia k myšlence, že stejně jako člověk, musí se i společnost podpořit lékem. Po tom, co si sám vzal prášek, nabyl dojmu, že zabírá dobře. Přes den v práci byl rozhodně čilejší. Jen večer, když se vrátil domů, nemohl si pomoci. Lehl si s tím, že se mu chce spát. Lék jako by v sobě měl zabudovaný časovač, díky kterému fungoval jen za dne.

2

V minulosti si Xiaoji po probuzení často pamatoval svoje sny. Teď si nepamatoval nic. Myslel si, že je to vedlejší efekt léku, že už prostě nesní. Dřív z různých důvodů ponocoval, ale tomu byl konec. Jak přišla osmá večer, musel být v posteli. Netýkalo se to jen jeho, jeho žena na tom byla stejně. Občas pomysleli na to, že už to bude skoro měsíc, co se spolu naposled milovali, tak si sundali oblečení, lehli si na postel, přitiskli se k sobě, jenže hned začali zhluboka oddechovat. Po probuzení pak obviňovali jeden druhého z nezájmu. Utrpěl tím jejich manželský vztah.

Xiaojiův pracovní výkon nicméně újmy nedošel, byl naopak stále lepší. Práci vždy dokončil nad kvótu. Jeho nadměrná produktivita však nebyla ojedinělá, kolegové na tom byli stejně. V novinách a televizi jako by obzvlášť přibýlo zpráv o pracovní jednotce či modelovém zaměstnanci, kteří dokončili nadměrné množství práce. Někdy to bylo Xiaojiovi divné. Množství splněné práce bylo tak velké, až to člověka udivovalo. Sám nevěděl, kdy a jak to dokázal. Občas narazil na velký problém a myslel si, že ho nedokáže vyřešit, nakonec ale vše krásně zvládnul.

Stručně řečeno, jeho výkon se sám náhle zvýšil. Bylo to jako z pohádky, v níž víla přinese cennosti a peníze spícímu člověku, takže je od ní dostane, aniž by hnul prstem. Tenhle dar se zdál být tak nějak cizí, ale podle všeho se nejednalo o požehnání nebes. Vše mu vznikalo pod rukama.

Ale co se to vlastně dělo? Xiaoji nebyl povaleč, ale rozhodně nebyl ani workoholik. Nezdá se mu to všechno? Často měl pocit, že je to celé neuvěřitelné, vzdálené realitě. Svíraly ho pocity paniky, úzkosti a neblahé předtuchy. Někdy se to stávalo i doma.

Jednou žena náhle vytáhla ze skříně hromadu kožených bund, kalhot, svetrů a dalšího oblečení a se vzteklým výrazem vyštěkla na Xiaojiho: „Jak se to stalo?“ „Co jak se stalo?“ „Odkud se tu vzaly?“ „Jak to mám vědět?“ „Tvoje oblečení jsem doted' kupovala já, radši mi to pořádně vysvětli! Jaká ženská ti je dala?“ „Nikdo mi je nedal, já taky nevím, kde se tady ty věci vzaly,“ zakončil Xiaoji jejich slovní výměnu. Vskutku, on je rozhodně nekupoval, ale ani žena mu je nekoupila. Neměl, jak se obhájit.

Velmi brzy našla jeho manželka ve skříní dámské oblečení, tentokrát zuřila ještě víc. Vzala jeho vkladní knížku a zjistila, že z ní za poslední měsíc byly vybrány téměř všechny úspory. Prohlédla jeho peněženku, ale ani v ní nebylo moc hotovosti. „Pro koho ty peníze utrácíš? Co děláš za mými zády? No? Pokud to nevysvětlíš, s námi dvěma bude konec!“ vyštěkla na něj. Nedala se usmířit. Jelikož je tanečnicí v taneční a pěvecké skupině, vždy se pohybovala v prostředí hvězd. I po svatbě ji uháněla spousta mužů, proto měla nad Xiaojiem vždycky navrch.

Xiaoji byl naštvaný, ztrápený a navrch zmatený. Sám o sobě zapochyboval. To opravdu provedl svojí ženě něco, čím jí ublížil? Jak to, že si to nepamatuje? Copak trpí ztrátou paměti? Je obyčejný a bezvýznamný člověk, upřímný a poctivý, žije spořádaně den za dnem. Teď si ale ani nepamatuje, zda nakonec opravdu neudělal chybu a nedostal se do problémů.

Z toho by člověk zešílel!

3

Z hádky se ženou měl zkažený celý den. Sám šel do hospody pít. Moc lidí tam nebylo. Vedle seděl mladý cizinec, po očku ho stále sledoval. Někdy se jejich pohledy střetly a cizinec se na něj usmál. Xiaojiovi se nelíbil a odvrátil se od něj, cizince ale jako by zaujal. Po chvíli muž zvednul skleničku a přesunul se rovnou ke Xiaojiově stolu.

„Copak se děje, trápí tě něco? Nepohádal ses se ženou?“ promluvil dobrou čínštinou. Už na pohled to byl upovídaný a vtíravý chlap. Jelikož nečekal, že by se ho nějaký neznámý cizinec náhle vyptával na jeho starosti, upřel na něj Xiaoji poněkud nespokojeně zrak.

Cizinec na to nedbal a pokračoval: „O nic nejde, to je teď ve vaší zemi běžné.“ I kdyby, co je tobě do toho, pomyslel si Xiaoji. Nepromluvil, byl ponořený do pití. Cizinec znovu zapředel hovor: „Chtěl bys vědět, jak je to možné?“ Tahle otázka rozjítřila Xiaojiovu mysl. Začal být trochu zvědavý a znovu pohlédl na cizince. Najednou ho ostražitě napadlo - není on náhodou gay?

„Pokud to chceš vědět, povím ti to.“ Cizinec se s tajemným výrazem nedočkavě přisunul blíž. „Má to spojitost s vaším spánkem.“ „Hm?“ „V pozadí toho celého stojí ohromné tajemství. Až se o něm dozvíš, určitě budeš velmi překvapený.“ „Vážně?“ „Jsem odborník zkoumající tenhle problém. Nejde ho vysvětlit stručně. V den, kdy nebudeš muset jít spát, tě někam vezmu, abys to pochopil.“

Xiaoji si ho řádně přeměřil. Byl zjevně ze Západu, běloch. Nebylo jasné, zda jde o Američana. Díky globalizaci bylo v posledních letech v Pekingu stále více takových lidí. Soudě dle jeho výrazu a pohledu byl upřímný. Nevypadal ani jako podvodník, ani jako blázen, či gay. Možná, že pracuje na vývoji léčiva pro nadnárodní korporaci a Xiaojiho chce využít jako předmět výzkumu.

Po těchhle úvahách se Xiaoji, nemajíc jinou možnost, podíval na cizince s nuceným úsměvem. Jak bych měl najít den, kdy nemusím jít spát, pomyslel si. Už tak nemám spánku dost. Cizinec ale, zdá se, starosti Číňanů neměl, což vzbuzovalo jeho zájem. Muž mu dal svoje telefonní číslo s tím, že když bude třeba, může mu zavolat.

4

Xiaoji to tehdy nebral vážně. Uběhlo zas několik dní, atmosféra doma houstla. Když přestal užívat Znavuskon, nebyl přes den schopný pracovat a hádky se ženou byly stále ostřejší, chtěla se s ním rozvést. Až ve vzteku si vzpomněl na cizincova slova a rozhodl se mu zavolat.

Toho dne večer přišel cizinec k Xiaojiovi domů. Neměl odvahu ho pustit dovnitř, tak se setkali na chodbě. „Minule jsi říkal, že víš, o čem to celé je,“ prohodil Xiaoji naschvál s lhostejným výrazem.

„Jistě, že vím. Dnes večer nebudeme spát a spolu se na vlastní oči přesvědčíme,“ přitakal cizinec. Když to říkal, vytáhnul z příruční tašky plechovou krabičku potaženou kůží a z ní vyndal dva malé kulaté plíšky opatřené gumou. S jejich použitím prý neusnou. Sám si nejdřív nalepil jeden za ucho, pak nechal Xiaojia, aby si nasadil druhý.

Xiaoji to zvědavě pozoroval, na pouzdru zahlédl latinku. Cizinec začal vysvětlovat: „Tohle je výrobek, který nezávisle vyvinula naše společnost. Není to Znavuskon, ten působí jen za dne. Tohle se užívá večer.“ Xiaoji trochu zaváhal, ale nakonec podlehl cizincovu naléhání a plíšek si nasadil. „Za chvíli uvidíš podivné věci. Za žádnou cenu je nezveřejňuj,“ dodal cizinec.

Slyšel, jak v ten moment na telegrafní budově odbíjely hodiny. Přesně 9 hodin. Srdce mu v ten moment náhle poskočilo. Vstupní dveře nájemních domů se s rachotem otevřely. Brzy na to viděl, jak sousedé v oblečení do práce a s taškami v rukou jeden za druhým opouštějí domovy. Výtahy byly okamžitě přeplněné lidmi. Cizinec ho vtáhnul mezi ně. Xioaji cítil, jak se mu svírá hrdlo a nemůže dýchat. Pohled sousedů byl chladný a odměřený, i barvou v obličejích připomínali mrtvé v márnici.

V ten moment uviděl Xioaji svou ženu. Byla upravená a nalíčená. Zaskočilo ho to. Zrovna na ní chtěl zavolat, když mu cizinec naznačil, aby to nedělal. Její pohled spočinul na Xioajiově tváři tak pomalu, jako když padá podzimní listí. Na okamžik se zastavil, a pak jak leklá ryba sklouzl pryč, jako by vůbec nepoznala vlastního manžela. Jako by jí nějaká nestvůra připravila o duši. Xioaji ztuhnul. Byl našťvaný a trochu vyděšený. Nemohl si pomoci, pevně stiskl cizincovu paži. Ten se nad tím jen ušklíbl.

Když sjeli do přízemí, uviděli, že lampy mdlým světlem ozařují dvůr a u vjezdu do sousedství stojí shluk autobusů sloužících jako pracovní kyvadlové linky. Lidé sklonili hlavy a utvořili dlouhou řadu pro nástup do autobusů. Autobusy byly brzy naplněné.

Xioaji i s cizincem nastoupil do jednoho z autobusů, v němž byli jeho kolegové. Všichni vypadali rozespale a byli tiší, jako by se mezi sebou ani neznali. Zdravil je jednoho po druhém, jejich tváře ale zůstaly bez výrazu, nereagovali. Zdálo se, že jeden či dva ho poznali. Na tváři se jim objevil lehce překvapený výraz, otevřeli ústa, ale snad jako by je řízli do jazyka, nevydali ani hlásku. Xioajiový po páteři přešel chlad. Rychle si našel místo k sezení. Autobusy s rachotem vyrazily. Cizinec po cestě zavřel oči jako by odpočíval. Xioaji byl napjatý, měl spousty otázek, nesebral však odvalu se na ně zeptat.

Autobus dovezl všechny přímo na pracoviště. Ve všech dvaceti čtyřech patrech budovy byla rozsvícená světla, to se v noci ještě nikdy nestalo. Lidé velmi organizovaně, jeden za druhým, vstupovali do kanceláří, pak přešli ke svému pracovišti a dali se do práce. Xioaji si všimnul, že mezi nimi nebyl jediný zaměstnanec, který by se opozdil, nebo by se z práce omluvil. Přišli i všichni vedoucí a pustili se do nejobtížnějších úkolů. Činorodost všech byla velká, dokonce i ti, kteří se obvykle poflakovali, byli všichni bez výjimky aktivní. Všechno probíhalo dle denního pořádku, přesně podle standardů a s naprostou přesností.

„Co se tu děje?“ zeptal se Xioaji šeptem, zatímco jeho srdce se divoce rozbušilo. „Náměsíčnost,“ odpověděl cizinec měkce. Xioaji se zděsil, neklidně si přešel rukou po své paži a stěhně a podíval se na ně, jestli jsou pořád na svém místě. Pozorně si prohlédl své

kolegy, poctivě zabrané do práce s výrazem figurín z obchodních domů. Byli jako stroje. Zkusil zakřičet jméno jednoho z mužů. Ten jen zvedl hlavu, pohlédl na Xiaojia a se strnulým výrazem zůstal zticha.

V kanceláři, v hale, ve výtahu, všude lidé chodili sem a tam šíleně zaneprázdnění prací, ale nevydali málem žádný zvuk. V tom prazvláštním shonu bylo cosi mrtvolného.

Tak tohle je náměsíčnost. Xiaoji se zachvěl. Pomyslel na to, že v uplynulém měsíci byl pravděpodobně jedním z nich. Všechno to nadměrné množství práce splnil při přesčasech v noci? Není divu, že byl za dne tak unavený. Jeho prádlo smáčel studený pot.

Chvilí strávili na pracovišti, pak cizinec odvedl bezradného Xiaojia ven na ulici. I když se blížila půlnoc, na silnicích byly davy lidí. Město žilo. Všechny obchody, restaurace a zábavní podniky byly otevřené, metro, vlaky, autobusy a taxíky svištěly sem a tam bez zastavení, dopravní policista stál uprostřed silnice a řídil dopravu, kanceláře, nemocnice, školy a sportoviště všechny zářily jasným světlem.

Cizinec zavedl Xiaojia do velkého obchodu. Nebylo tam k hnutí. Obchod prosperoval. Od zlevněného, nekvalitního zboží až po drahé, luxusní předměty, vše se prodalo bleskovou rychlostí, a přitom zákazníci vypadali jako obyčejní lidé. Ani nemrkli okem, o ceně nesmlouvali, jen ve velkém vydávali peníze. Ve dne škludlili a byli skoupí, ale to se dá pochopit. Všechny ty peníze možná byly dětem na školu, na zaplacení pobytu v nemocnici, nebo sloužili jako úspory na koupi domu.

„Oni jsou taky náměsíční?“ zeptal se Xiaoji zmateně a v jeho nitru se rozléval neklid. V náměsíčném stavu byli lidé schopní dělat nepředstavitelné věci, přesně tak, jako tom dřív četl jen v knihách. Cizinec razantně přikývl. Xiaojiovi došlo, že to nové oblečení, které měl doma, pravděpodobně taky koupil v noci, nevědomky. Peníze na vkladní knížce ve spánku všechny rozházel, ale ať už udělal cokoliv, nic si z toho nepamatoval. Jak na to pomyslel, málem omdlel.

5

Cizinec přidržel zesláblého Xiaojia a odvedl ho do otočné restaurace v televizním vysílači Gongzhu fen. I tam bylo plně obsazeno. Našli si místo v rohu, aby si dali něco k pití a k zakousnutí. Cizinec připálil cigaretu Xiaojiovi, který si dvakrát silně potáhnul a teprve pak se trochu uklidnil. Bylo už něco po půlnoci. Xiaoji se podíval ven a uviděl Peking podobný jasné hvězdokupě spadlé na zem. Celý zářil jako za dne. Silnice se podobaly zlatému draku

kroužícímu městem, proud lidí připomínal Mléčnou dráhu, vše se blyštelo a ožívalo ještě víc, než za denního svitu. Pomyslel na to, že světlo se nečekaně objevilo v ten nejtemnější čas.

16 milionů spících obyvatel Pekingu chodilo po městě náměsíčných. Po nebi neustále s rachotem a září přelétala velká letadla a letů snad oproti dni ještě přibýlo. Pomyšlení na to, že piloti souběžně spí i pilotují, Xiaojia naprosto vyděsilo. Jako by na živo sledoval scény ze sbírky fantastických povídek zvané *Podivuhodné příběhy ze Studovny klábovení* napsané v 17. století. Měl hlavu plnou za noci vylézajících liščích démonů a ukřivděných duchů.

„Čína, svět duchů!“ Cizincova tvář se rozzářila, z úst jako by mu vyšel upřímný obdivný vzdech, ale jeho tón byl chladný a jízlivý. Xioajimu naskočila husí kůže. „Mám pocit, jako bych snil,“ vyhrknul Xioaji, jeho slova mu však připadala směšná. Cítil strach z toho, že je jako jediný vzhůru. Jasně si pamatoval, že v průběhu minulého měsíce se mu nezdály žádné sny, a jak se ukázalo, noc co noc byl náměsíčný. „Je to sen, i není,“ odvětil cizinec záhadně.

„Bojím se, že se něco stane. Když se dívám na ty, co řídí auto nebo letadlo... kdybych byl jejich příbuzný, měl bych strach.“ „Všichni jsou tak ohleduplní jako ty, strachují se o druhé, protože je to pro ně něco nového,“ řekl cizinec pohrdavě. Dal se do vysvětlování: „Náměsíčnost má jeden určitý rys. Náměsíční obvykle nedělají šílenosti. Často jsou schopní prokázat neobvyklou sílu i um, vykonávat obtížné činnosti a vyhnout se přitom nebezpečí. Například pokud se člověk za dne neodvažuje zdolat převislý útes, jako náměsíčný na něj vyšplhá bez úhony. Pokud je tenhle druh zázračné síly a schopností využít v práci, její efektivita je obzvlášť vysoká. Nedělej si zbytečné starosti, měl bys být šťastný.“

„Ale co se to tu vlastně děje?“ „Když o tom tak mluvíš, opravdu se tu něco odehrává,“ odpověděl cizinec. Sdělil Xiaojiovi, že tenhle neobvyklý jev zachytila americká špionážní družice. Satelitní snímky prokázaly, že po setmění je celá východní polokoule potemnělá, jen Čína září ohromným množstvím světél. Vzbudilo to pozornost. Prezident byl velmi znepokojený, požadoval, aby to prošetřil Pentagon a CIA. Využili všech vyšetřovacích metod, včetně vyslání zaměstnanců do Číny kvůli provedení výzkumu v terénu. Výsledky jsou naprosto nečekané.

„V době globalizace a rozšíření informačních technologií není nic, co by se dalo skrýt. Řečeno stručně, fakt, že 1,3 miliardy Číňanů je noc co noc náměsíčných, byl velmi rychle odhalen. Nevíme jen, co se chystá. Pro všechny vlády západních zemí je to věc nejvyššího utajení, dokonce soukromě žádají média o to, aby zprávu zatím neuveřejňovaly.“ „To není

možné!“ „Vždyť to vidíš na vlastní oči.“ „Kdo jsi? Jsi od CIA?“ Cizinec se zasmál, jeho domněnku nepotvrdil.

„Jak je to možné?“ zamumlal Xioaji. Měl na krajíčku. Velmi se obával o svoji zemi i o svoji rodinu. „Běž se zeptat svojí vlády. Už víme, že čínská vláda sama najala vědce a investovala do vývoje neobvyklé technologie. Naši odborníci na základě analýz došli k názoru, že pravděpodobně ovlivňují šedou kůru mozkovou skrze mikrovlnný generátor. Působí silný vzruch v jedné části centrální nervové soustavy, zatímco aktivitu ostatních částí utlumí, čímž může rychle převést spící obyvatelstvo do náměsíčního stavu. Ve spánku souběžně usměrňuje jednání a působí, že 1,3 miliard obyvatel jde za svým iluzorním cílem. Ve dne pak všechny nechávají užívat Znavuskon, a tak u nich udržují dostatek fyzických a psychických sil. Tak prosté to je.“ Jak to poslouchal, otevřel Xioaji v nevíře ústa dokořán.

„Podvodníku!“ vyhrkl Xioaji. „Urazili jsme tisíce kilometrů cestou do Číny, abychom obelhávali lidi? Je to fakt.“ „To není možné, jde o 1,3 miliardy lidí.“ „Je to rozhodně dost problematické, nicméně je to i projev vědeckého pokroku. Ani my, Američané, se mu nemůžeme vyrovnat.“

„Vypadá to, že se vše realizuje za pomoci sítí operátorů China Mobile a China Unicom. Tam, kde není internet, jsou vybudované jednotlivé vysílače. Podrobnější teorii o tom, jak kontrolovat náměsíčné, aby plnili určité úkony, aniž by při tom dělali problémy, ale zatím nemáme. Proto jsme přijeli sem.“

„Není divu, že jsem přes den tak unavený. Je těžké si představit, že by tak člověk fungoval dlouhodobě.“ „Pravda, příležitostná náměsíčnost člověka neunaví, náměsíčný člověk stále spí. Ale po několika měsících, kdy jsou míšní nervy neustále ve velkém napětí a člověk soustavně vydává hodně fyzických a mentálních sil, budou tělo a mysl nepochybně kolabovat. Spoléhat jen na prodlouženou polední pauzu a užívání Znavuskonu je hazard, příčinu to vůbec neřeší.“ „Ale proč by to naše vláda dělala?“ „Protože se za několik posledních let kvůli hlubokým systémovým problémům zpomalila vaše rychlost ekonomického vývoje. To se neslučovalo s velkými plány, které čínská vláda slibovala a které se měly uskutečnit. Kvůli dosažení strategických cílů a kvůli zajištění růstu HDP podle předem daných plánů, se vaše vláda rozhodla, že každý občan musí dvojnásobně pracovat i utrácet. Je to tak jednoduché,“ odpověděl nevzrušeně cizinec, pokrčil rameny a zapálil si cigaretu.

V následujících několika dnech bral cizinec Xioajiho na prohlídku různých míst, aby plně rozptýlil jakékoli jeho pochybnosti. Upřímně řečeno, Xioaji nechtěl jít vůbec nikam. Té noci se málem nervově zhroutil. To, co teď nejvíc chtěl, bylo vyhledat pár čínských přátel a promluvit si o tom s nimi. Nevěděl, čím to je, ale neměl moc rád toho cizince, který mu dychtivě odhalil znepokojivou pravdu. Měl podezření, že tím sleduje nějaký svůj skrytý cíl. V jeho okolí nebyl žádný Číňan, který by tomu rozuměl. I jeho nejbližší byli náměsíční. Xioaji chtěl naléhavě vědět, v jaké situaci se to vlastně nachází jeho země, a v tom mu mohl pomoci jen cizinec. Je to stejné, jako když kdysi mohl jen Angličan jménem Hu Run objasnit, kdo z Číňanů je nejbohatší. Po několik staletí tahali cizinci Číňany za nos a to se ve výsledku nezměnilo. Xioaji si proto řekl, že je to fuk. Stejně je doba globalizace, je mu to jedno.

Plný protichůdných pocitů a nervozity následoval Xioaji cizince do Šanghaje, Guangzhou, Shenzhenu a dalších velkých měst a zjišťoval tak, co se v nich v noci děje. Bylo to stejné jako v Pekingu, ne-li horší, a to hlavně pokud šlo o konzum. Navštívil také města a vesnice v odlehlých oblastech a viděl, že i tamní obyvatelé ve spánku ve velkém pracují a utrácejí. Když viděl, jak ti chudí a staří farmáři, co celý rok šetří své peníze vydělané v potu a krvi, kupují nepotřebné a ve městech neprodejně zboží, bylo mu hodně těžko. Chtěl je jít probudit, ale ruka cizince jej vždy zastavila.

„Probudit náměsíčního je obzvlášť těžké, protože ho v ten okamžik ovládá silná touha,“ řekl cizinec chladně. „Jeho tělo a mysl se soustředí jen na jednu činnost, na jeho současné přání, nezávislé na jeho vědomí, jelikož nemá s jeho každodenním životem nic společného.“ Na základě toho, co viděl, však Xioaji přemýšlel, zda tahle silná touha opravdu nemá nic společného s jejich běžným životem. Jak by se tedy dostala lidem do hlavy? Jak to, že ty záhadné mikrovlny povzbudí člověka k usilovné práci a bezuzdnému nákupu a ne k vraždění a žhářství? Nemohl si pomoci, úroveň, jaké dosáhla čínská věda, jím otřásla.

Byli na ropných polích, v uhelných dolech, v automobilkách, ve výrobnách počítačů, u výstavby přehrady... všude to bylo stejné. Ve výzkumných institutech vědci pracovali v noci přes čas, ve školách učitelé vedli jednu hodinu za druhou. Pokud by to tak šlo dál, mohli by čtyřletý studijní program odučit za dva roky. Ve školce také přibývalo studovaného obsahu, to aby se malá poupata rozvinula v květy ještě rychleji.

Ve státních podnicích lidé během dne tvrdě pracovali, ale část jimi vyrobeného zboží byla vždy neprodejná. Nyní jsou dělníci večer zas plní života. Společně pracují, kvalita výrobků prudce stoupá a jimi zhotovené předměty odpovídají tržní poptávce. Vše se prodá. Když viděl

podmínky v takových podnicích, Xioajiův neklid se trochu zmírnil. Ti dva se vydali také do továrny na Znavuskon. Ve skutečnosti je i tehle zázračný, povzbuzující lék produkovaný ve velkém množství náměsíčními pracovníky.

Nejen městská výroba doznala pozitivních změn. I podmínky venkovanů se zlepšily. Na venkově rolníci večer sází plodiny, přes den ve zbylém čase pracují ve městě, a když stíhají obojí, jejich plat je o něco vyšší.

Do práce byly zapojeni různí členové společnosti. V jednom Qinghaijském vězení Xioaji viděl, jak byli kriminálníci propuštěni, aby se uplatnili v pracích jako je likvidace nukleárního odpadu a výstavba železnice do Tibetu. Tyhle druhy práce byly extrémně nebezpečné, někteří trestanci kvůli nim i zemřeli, ale jelikož byli náměsíční, neměli ponětí, jak zemřeli.

V mnoha městech Xioaji viděl také neobvyklé skupiny propuštěných dělníků. Všichni měli na levé paži červený pásek. Seskupili se do jedné formace a s rázným krokem na ulici hlasitě zpívali populární písničky 50. a 60. let minulého století. „Co to dělají?“ zeptal se Xioaji trochu vyděšeně. Cizinec ukázal prstem na skupinu podivínů a tajemně řekl: „Ach, to jsou jen duchové noci.“

Xioaji brzy zjistil, že tihle lidé byli původně vybráni pro důležitou práci. Měli se vypořádat s nebezpečnými jedinci a disidenty: zpěváky metalových skupin, avantgardními spisovateli, umělci politického pop-artu, režiséry generace X, členy undergroundového náboženství, přívrženci Falun Gongu, separatisty z řad národnostních menšin, členy Hnutí za nezávislost Taiwanu...

I tihle nebezpeční členové společnosti se nacházeli v náměsíčném stavu. Skupina rudých pásků je během něj vyhledala a odeslala do odlehlých oblastí. Mučili je bitím, některé na místě ubili k smrti. Mrtvolky pak byly poslány do zavřených továren a spáleny v pecích, nebo byly rozloženy pomocí kyseliny sírové. Samozřejmě ani disidenti netušili, jak vlastně zemřeli.

Někdy se na určitém místě počet rudých pásků rozrostl moc rychle a mrtvých bylo příliš. Pak se náhle objevila policie, aby jejich členy zatkla, zavřela do věznice a dalšího dne je poslala dělat životu nebezpečné práce, nebo je po rychlém soudu rovnou popravila. Aby rudé pásky zlomila, a oni se doznali, pouštěla za dne při soudu policie propuštěným dělníkům video, na němž v noci ubíjí k smrti člověka. Když to všechno viděl, Xioaji se naprosto zděsil. Nakonec ho cizinec vzal zpět do Pekingů.

„Chceš vědět, co všechno dělá v noci tvoje žena?“ zeptal se ho nakonec. „Nevím,“ zakroutil Xioaji hlavou. Vybavil si spoustu nového dámského oblečení, co měli doma. To určitě koupila jeho manželka, když byla náměsíčná. Vzpomněl si na jejich hádky a připadalo mu, že jeho žena byla ve skutečnosti nevinná. Bylo mu jí líto. Co jiného by ještě mohla dělat? Xioaji si to nedovedl představit, ale měl neblahé tušení.

„Je dobré plně poznat vlastní ženu,“ usmál se prohnanež cizinec a bez dalších řečí za sebou táhl Xioajia, který už ani nerozhodoval o svém pohybu. Vzali si taxi a jeli přímo do čtvrti Huairou. Přijeli před vchod pětihvězdičkového hotelu, ale nevešli do něj. Jen si pronajali pokoj v protějším domě, aby oknem viděli na jeho vchod.

Zanedlouho přijelo Audi. Auto zastavilo před vchodem. Xioaji viděl, jak jeho žena vystupuje z vozidla. Z jejího výrazu a postoje bylo vidět, že je náměsíčná. Bylo mu těžko. Vedl ji cizí člověk, společně doklopýtali do vstupní haly. „Co jde dělat?“ zeptal se Xioaji. Byl obzvláště neklidný.

„Míří do šestého patra, do prezidentského apartmá. Nelam si hlavu, hned pochopíš, co jde dělat. Naši lidé už tam namontovali kamery,“ odvětil Američan. Byl jak 007, s chladným výrazem rychle vytáhl z příruční tašky notebook, zapojil ho do elektřiny a zapnul. Na obrazovce se hned objevil rozlehlý, luxusní pokoj. Na gauči seděl starý muž, dle oděvu zjevně připravený ke spánku. Xioajiovi překvapením spadla čelist. Ten muž se skoro denně objevoval v televizních zprávách. Jak viděl tolik náměsíčných, byl je schopný rozeznat na první pohled. Tenhle muž byl zcela bdělý, nespál.

Někdo zazvonil na zvonek. Muž se ušklíbnul, zvednul a pomalu došel ke dveřím. Vstoupila Xioajiova žena. Dál už se Xioaji nedíval. Zrudnul, ruce zatnuté v pěst. Chystal se vyběhnout ven, když ho cizinec zadržel a položil mu otázku: „A co jsi zmohl v minulosti?“ Xioaji se podíval na toho impozantního muže na obrazovce, pak na svou nepřítomnou ženu a zapřemýšlel. Část jeho srdce potemněla. Těžce si povzdechl.

Cizinec ho popleskal po rameni a řekl: „Ať člověk udělá v náměsíčném stavu cokoli, neví o tom. Další den si na to nevzpomíná. Proto až přijdeš domů, rozhodně to své ženě nevyčítej.“ Cizinec měl zamyšlený výraz, v očích jako by se mu leskla hrdost za to, že chytil pár při činu. Xioaji naopak vypadal, že se v něm mísí nepříjemné pocity.

„Právě kvůli tomu, že si pak lidé na nic nepamatují, se rozhodla vláda využít náměsíčnost! Co?“ Nakonec bylo Xioajiovy do pláče. Ještě hůř mu bylo z toho, že ostudné jednání jeho

ženy odhalil cizinec jako první. Jak jsme jen mohli nechat cizince vidět všechno to mrzké chování Číňanů, pomyslel si zahanbeně. Možná, že to Američan Xiaojiovi ukázal schválně. Za tím přívětivým vzhledem ve skutečnosti skrývá odporné pohnutky.

Když o tom uvažoval, chtěl Xiaoji tohohle chlapa zuřivě zbít. Vztek, co si za poslední dny nemohl na nikom vybit, se podepisoval na něm. Nakonec si to ale rozmyslel, neodvážil se udeřit. Přeci jen je to cizinec a nehledě na to, v jakém je rodina stavu, to byl on, kdo mu odhalil manželčino tajemství. Bylo by správné mu poděkovat.

Jako by ho chtěl utěšit, řekl cizinec: „Jak to jen říct... Tohle je ve skutečnosti jen malá, náhodná mezihra. Tenhle muž si pravděpodobně jednou zašel shlédnout představení, viděl tvou ženu tančit paví tanec, a tak se mu zalíbila. Ale to není důležité.“ „Je to jen mezihra? Co je potom ústřední melodie?“ opáčil Xiaoji. „Tou je samozřejmě čínská ekonomika. Podle našich průzkumů se od spuštění plánu na uvedení občanů do náměsíčního stavu čínská ekonomika skutečně zlepšila a HDP se navýšilo rychlostí, která překonala jakékoliv historické období! Zavládl konzum, deflace je v nedohlednu, export dosáhl nových výšin, rozběhl se obchod s cennými papíry... Cizinec si povzdechl. Pak napůl výsměšně a napůl závistivě řekl, že jak prokázala dlouhodobá praxe, všechny metody pokročilého managementu selhaly v momentě, kdy je užili Číňané. Náměsíčnost ale vyřešila tenhle věčný problém. „Xioaji podívej, jen v náměsíčním stavu jsou Číňané tak soustředění, tak sjednocení, zkoordinovaní a efektivní. Navíc tím, že náměsíční se nacházejí v hluboce uvolněném stavu myslí, se projevila jejich nevědomá, dlouhodobě potlačovaná kreativita.“

„Bonus je, že jim není třeba dávat ani plat navíc či prémie. A přes den jsou tak unavení, že i kdyby chtěli dělat problémy, nezbyvá jim síl,“ dodal Američan. Xioajia poslouchání nerozveselilo, jen se trpce usmál. Pomyslel si, že jeho žena je ve skutečnosti notou v ústřední písni. Je šroubem, který teď využívají v pokoji protějščího hotelu. Zajišťuje, že soukolí státu se neustále točí. Ať je ta scéna jak chce odpudivá, stále se jedná o vnitřní záležitosti státu. Jaké máš ty, cizince, právo instalovat v naší zemi bezpečnostní kamery? Xioaji ztěžka potlačil svou nespokojenost.

„Proč chceš, abych tohle všechno věděl?“ „Samozřejmě nejsi jediný, kdo to ví. Náhodně jsme vybrali čínské občany. V Pekingu se v současnosti jedná asi o 600 lidí a to číslo stále narůstá. Jako americký, demokratický stát cítíme povinnost odhalit vám děsivé události odehrávající se ve vaší zemi, protože už nejste sami schopni rozeznat pravdu. Pokud by to tak pokračovalo, není jisté, zda by nebyla ohrožena bezpečnost světa.“

„Tak co po nás chcete?“ „Jednoduše abyste probudili vaše blízké, přátele a kolegy!“ Cizinec předal Xioajiovi malou krabičku s kovovými plíšky, které už jednou viděl. Sdělil mu, že jde o špičkové zařízení, které ruší mikrovlny působící na lidský mozek. Xioaji ho váhavě přijal. Původně chtěl cizinci říct, že záležitosti vlastní země bychom si každý měli řešit sami. Nakonec ale nic říct nedokázal.

7

Vrátil se domů. Viděl, že manželka je unavená, ale klidná, jako by se nic nestalo. Zvedlo se v něm opovržení, nic však neřekl. Navenek vypadal, že se nic neděje. Přes den jako vždy pracoval. Takhle přešli tři dny a on se pořád nerozhodl, zda udělá, co mu cizinec radil. V mysli sváděl lýtý boj s myšlenkou, že i kdyby vše, co viděl, byla pravda, pokud by poslechl rady jím nesnášeného cizince a vzbudil lidi v okolí, postavil by se tak proti vlastnímu státu. To nemusí mít dobrý konec. To, že on sám ví, co se ve skutečnosti děje, stačí.

Když ale pomyslel na ty záhadné noční směny navíc a na to, že za ně nemá žádný plat ani prémie, nepřišlo mu to správné a chtěl odplatu. To, s čím se vyrovnával ještě hůř, bylo, že se se ženou kvůli únavě tak dlouho nemiloval a ona přitom každý den spala s cizím starým chlapem! I když to je nedobrovolně a v náměsíčném stavu, pořád to člověka tíží. Pro muže je to ostuda.

Byť byl znechucen sledováním cizinců, svými dobrými skutky působí spíš jako vzor dobrosrdečnosti. Xioaji z hloubi duše nesnášel takhle zaprodávat svou ženu státu. I kdyby se s ní chtěl rozvést, musel by jí nejdřív jasně vysvětlit, co mu provedla. Proto ať už chtěl domácnost navrátit k dřívějšímu chodu, nebo přistoupit k rozvodu, musel ji nejdřív probudit. O ostatní mu nešlo.

Toho dne po práci Xioaji na cestě domů plánoval, že vše, co viděl, vylíčí své ženě. Pohádali se však kvůli maličkosti hned, jakmile se shledali. Když viděl manželčinu tvář zkřivenou hněvem, a slyšel přival hrubých slov, vycházejících z jejích úst, ztratil odvahu.

„Zítرا se rozvedeme!“ vykřikla žena. Xioaji se rovněž rozzuřil. Pomyslel si, když už je vztah v troskách, proč bych ti měl něco říkat? Celé je to tvůj skandál. Pokud tak budeš šťastná, tak si buď s tím starcem každý den. Kdo by si tě vážil!

Proč budit tuhle skrz naskrz lacinou ženu? Ta mu nestojí ani za zlámanou grešli! Možná, že po probuzení, když by se o svém jednání dozvěděla, by na sebe byla ještě hrdá. Copak si

věčně nestěžuje, že je Xiaoji bez moci, bez vlivu a bez peněz? Možná, že si našla patrona. A možná by za ním šla i za dne.

Xiaoji vychladl. Ve skutečnosti už když na krátký okamžik viděl svou ženu s tím chlapem, vyvstala v něm myšlenka, že s ní nechce být. I přes to, že za to nemůže ani jeden z nich. Měl navíc i čistě pragmatické obavy do dění zasáhnout. Muž, který uzurpuje jeho ženu, je velké zvíře. Určitě by se dostal do velkých problémů, kdyby si ho zneprátelil. Proč by měl. Jak o tom uvažoval, zmlknul a jen chladně vyslechl ženino nadávání.

Večer šla žena brzy spát. On nespál. Nemohl se rozhodnout. Seděl na kraji postele a upřeně sledoval klidnou tvář své manželky. Když se nehádali, zase mu připadala krásná. V koutcích očí se jí kvůli únavě objevilo několik tenkých vrásek. Rozlil se v něm z toho smutek. Z železné krabičky, kterou mu dal cizinec, vytáhl kovový plátek a znovu přemýšlel nad tím, zda ho připevní své ženě za ucho.

Vzpomněl si, jak si zamilovaní slibovali věčnou lásku a jak šťastní a nadšení byli o líbáncích. Slza mu nevědomky ukápla na ženinu tvář. Nevzbudila ji. Nakonec přeci jen zjhl. Když jí však chtěl připnout zařízení, promnula si oči, protáhla se a s výdechem se posadila. Zírala kamsi do prostoru, ale jako by nemohla zaostřit. Neviděla Xiaojia po jejím boku. Rychle slezla z postele, popořádku se oblékla a pečlivě se namalovala. Pobrukovala si u toho podivným hlasem. Pak zvedla tašku a bez otočení prostě jen vyšla ven.

Xiaoji ji s údivem sledoval. Neodvažoval se uvěřit, že je to jeho žena, s níž byl už tři roky ženatý. Zvon telegrafní budovy se opět rozezněl. Bylo devět hodin. Xiaojiovo nitro se v ten moment podobalo stojaté vodě. Nad ničím neuvažoval, jen bezmyšlenkovitě následoval ženu do výtahu.

Sjeli dolů. U vchodu do sousedství si všiml, že za linkovým autobusem čekalo černé Audi. Přes okno auta slabě viděl sinalého řidiče. Xiaojiova žena jako by zaplula do auta. Auto nastartovalo, rychle vyrazilo vpřed a zmizelo v bezesné noci. Nevydal se za ní. Jen se posadil na okraji cesty a rozbřečel se zármutkem. Když přestal brečet, cítil se prázdně. Vytočil cizincovo číslo. Až po dlouhé době mu zvedl hovor a zeptal se: „Kdo volá?“ To nebyl cizincům hlas. Xiaoji zpanikařil a rychle zavěsil.

Druhý den si Xioaji všiml, že v novinách vyšel článek o tom, jak agentura státní bezpečnosti odhalila případ mezinárodní špionáže. Naráz zatknula sedm amerických špehů a zničila jejich komunikační síť. Jen v Pekingu případ zahrnoval 600 čínských občanů.

Jak Xioaji držel noviny, rozechvěla se mu ruka. Pomyslel na svou vlastní bezpečnost. Velkou starost mu dělal včerejší telefonát. Když ho nezvedl cizinec, tak kdo to byl? Nebyl to zaměstnanec Státní bezpečnostní agentury? V novinách říkali, že jen v Pekingu se případ týkal 600 lidí. To odpovídá číslu, které cizinec zmiňoval. Je on mezi zmíněnými lidmi? A nejsou ostatní už zavření? Do jeho rukou a nohou se vkradl ledový chlad.

Čím dál víc myslel na to, jak toho cizince nesnáší. Nenastražil to na něj? Kdyby nebylo jeho, byl by Xioaji stále jako většina společnosti, jedním z obyčejných lidí, náměsíčný. Možná by se nikdy nevzbudil, ale krom toho, že by byl unavený, by si ušetřil hodně starostí. Přinejmenším by netušil o ostudném chování jeho ženy. Přes den se hádali, ale to se týkalo jen jich. I když mluvili o rozchodu, byla to jen prudká slova. Kdyby opravdu učinili kroky k rozvodu, možná by od něj manželka ustoupila jako první.

Ale potom, co Xioaji viděl svou ženu mít sex s jiným mužem, se jeho city změnily. Už pro ni neměl pochopení. Zřejmě není vždy nejlepší vědět pravdu. Důvod jeho trápení spočíval v tom, že nebyl schopný zapomenout na večer, kdy Američan s výrazem zadostiučinění zapnul kamery a on uviděl cizího chlapa a jeho ženu ve společném objetí. Ten voyeur si pravděpodobně mnohokrát užíval pohled na detaily jejich milování...

Ale není to tak zlé, Xioaji stále nedal na cizincova slova a nevzbudil ženu a blízké. Za to byl rád. Vůči cizincům, a obzvláště Američanům, měl stejně jako většina Číňanů averzi. Když viděl ten článek v novinách, napadlo ho, že Američan určitě doufal, že probudí všechny Číňany. Možná je to celé jeden velký komplot. Xioaji nicméně stále nemohl přijít na to, v čem spočívá jeho nebezpečí. Ve zničení soudržnosti rodiny, tak jako tomu bylo u Xioajia?

Učitel na vysoké říkal, že rodina je základem společnosti, její buňkou, zvláště pak pro Čínskou společnost. Je obzvláště důležitá už od starověku. Když nad tím přemýšlel, říkal si, že Američan se vážně předvedl. Zasáhl ten pravý bod.

V ten moment mu na mysl přišla děsivá domněnka. Mohlo se stát, že cizinec sex jeho ženy s tím starcem nahrál a dal na internet? Pokud by chtěl uštvout ránu čínské vládě a jejím vůdčím osobnostem, nebylo by podřadnějšího a obscénnějšího způsobu, jak to udělat.

Když se nad tím ale zamyslel víc, pokud by na tohohle cizince nenarazil a žil dál stejným způsobem, netušil by, co se mu děje přímo pod nosem. Až do smrti by neznal pravdu a není jisté, zda by kvůli přílišným nočním přesčasům neumřel už v mládí únavou. Na světě není nic děsivějšího, než podvod. Proto nehledě na to, jaký byl cizincův záměr, v některých ohledech by mu měl být vděčný.

Pocity rozporu a frustrace ho zcela přemohly. Možná, že není koho vinit, leda tak svůj osud. Noviny následujícího dne vydaly další článek. Oznamoval, že katedra psychologie Čínské akademie věd provedla průzkum spánkové deprivace. Doba, po níž lidé nespali, se údajně prodloužila na rekordních 427 hodin. Výsledky prokázaly, že subjekty kromě pocitu extrémního vyčerpání a ospalosti na duši i na těle nevykazovaly žádné výrazné funkční abnormality. Žádné větší ovlivnění se neprokázalo ani v testech inteligence.

Zpráva citovala vědce a informovala o tom, že někteří lidé trpí insomnií dokonce desetiletí, aniž by byli ohroženi na životě. S pokrokem v oblasti přírodních věd doufají vědci ve výrazné snížení potřeby spánku, a to až do jeho úplné eliminace.

Xiaoji si všimnul, že byla v článku zdůrazněná náměsíčnost. Byla označena za běžný fyziologický mechanismus vzniklý v rámci lidské evoluce, který napomáhá uvolňovat mentální tlak prožívaný za dne. Neměla by proto být vnímána jako zvláštnost či nemoc.

Kampaň za nové veřejné mínění, pořádaná propagačním oddělením, už začala, pomyslel si.

9

Po několik dní byl Xiaoji nesnesitelně úzkostný. V práci měl stále pocit, že ho upřeně sleduje pár očí. Jednoho dne byl ten pocit obzvláště silný, proto se rozhodl odejít už před koncem směny. Měl namířeno domů, ale i po cestě autobusem ho neopouštěl dojem, že na jeho zádech spočívá zlověstný pohled.

Ohlédl se a opravdu uviděl dva muže v černém, kteří na něj netečně zírali z druhého konce autobusu. Jakmile zachytili Xiaojiův pohled, předstírali, že se dívají z okna. Xiaoji se vyděsil. Sice nebyl na své zastávce, ale rychle vystoupil. Otočil se a viděl, že muži ho následovali a drží se těsně za ním. Xiaoji přidal do kroku, nakonec se rozběhl. V panice vběhl do Sunjatsenova parku, dlouho ho obcházel a pak vyšel zadním vchodem do jedné z vedlejších uliček.

Lapal po dechu, přecházel z uličky do uličky, až nakonec po hodně době ztratil muže z dohledu. Chtěl se vydat oklikou domů, když v ten moment opět zahlédl muže v černém, na každé straně jednoho. Zatarasili oba konce uličky.

Nebylo, kudy by jim utekl, a tak celý ustrašený spěšně vběhl na veřejné záchody. Zmizel tak rychle, že muže zmátl. Proběhli uličku, pak se chvíli domlouvali. Jeden se vydal hledat, druhý čekal. Xiaoji ztěžka dýchal. Neodvažoval se vyjít ze svého úkrytu. Skrz trhlinu ve zdi viděl, jak jeden z mužů stojí uprostřed uličky a celý rozmrzelý kouří. Vypadalo to, že se mu čekání po chvíli zprotivilo. Vydal se Xiaojiovým směrem. Zdálo se, že chce vstoupit na záchody.

Xiaoji zadržel dech a rychle zvedl ze země cihlu. Muž si po vstupu dovnitř stoupl k pisoáru, aby se vymočil. Na místo Xiaojiova úkrytu ani nepohlédl. Zamířil ven, pak se ale čirou náhodou ohlédl a jejich pohledy se střetly. Muž v překvapení vykřikl a rukou zalovil v kapse. Xiaoji prudce vyrazil kupředu a srazil ho ranou k zemi. Jak byl napjatý, použil příliš síly. Kusy mužova mozku se rozlétly do prostoru.

Jak měl před očima ty bílé kusy mozku, vytékající krev a scénu muže umírajícího v záškubech, převracujícího se na zádech jako hmyz, skoro se pozvracel. Rozhodně ho nikdy ani nenapadlo, že by zabil člověka. V hlavě měl prázdno. Byl ochromený, roztřásl se mu nohy. Až po dlouhé době se s velkým úsilím zklidnil. Rozechvělý zašmátral muži v kapsách. Našel doklady a pistoli. Vzal si je k sobě a rychle utekl z místa činu.

10

Xiaoji se neodvažoval vrátit domů, ve Wangfujingu našel kavárnu a usadil se v ní. Nevěděl proč, ale nějak tušil, že takové místo bude celkem bezpečné. Když viděl, že kolem nikdo není, roztřesený strachem vytáhl mužovy doklady. Uviděl na nich napsáno jméno podivné instituce: Státní temný výbor. Ze jména bylo poznat, že se pravděpodobně jedná o organizaci zodpovědnou za náměsíčnost a že skutečně byla jmenovaná státem.

Xiaojiovi se před očima opět objevil obraz muže v černém. Byl zhruba stejně starý, ale vzhledem a držením těla trochu připomínal stroj. Šlo ale o člověka – proudila v něm krev a měl mozek tak jako kdokoli jiný. Byl jako Xiaoji, poctivý státní zaměstnanec a možná člen

strany. Pokud by se setkali za jiných okolností, třeba by z nich mohli být dobří přátelé. To náměsíčnost je rozdělila.

Přemýšlel, že muž vzhledem k povaze jeho práce v noci určitě zůstává bdělý. Jeho rodina je díky tomu jistě krásně funkční. Jenže jeho žena teď ovdověla. Nemohl si pomoci, kvůli tomu muži a jeho blízkým se cítil velmi bídně. V duchu si říkal - muži, nechod' za mnou jako duch. Pokud se chceš mstít, vyhledej radši toho cizince. Podle novin je to zrádný, vraždící americký špeh. I já mu naběhl.

Vybavil si, že ten muž v černém obleku jen jednal pro blaho státu. Oddaně plnil povinnost, kterou mu ukládala vyšší autorita. Zemřel však pochybným způsobem, když sledoval potencionálně nebezpečného člověka. Je to smutné. Před smrtí si určitě ztěžka pomyslel, že nesplnil úkol. Jak se díval na doklady mrtvého, narůstal v něm silný pocit viny za to, že spáchal zločin proti státu.

Xiaoji vždy plnil své povinnosti a držel se zákona. Byl navíc velký patriot. Pokaždé nadšeně povzbuzoval čínské fotbalisty, když hráli proti cizincům. Při střetu Číny s Amerikou o ostrov Hainan, bombardování čínského velvyslanectví v Bělehradě, Olympijských hrách v Pekingu, Expu v Šanghaji, ve všech těch klíčových okamžicích se aktivně účastnil zorganizovaných protestů či podpůrných akcí.

Podporován svou pracovní jednotkou podal nedávno díky vynikajícím výsledkům i žádost o členství ve straně. Nevěděl ale proč, jako by se všechno spiklo proti jeho vůli. Najednou byl nepřitelem státu a byl sledovaný. Jen proto, že jeho žena spala s jiným?

Jak to, že nevidí ten zázračný růst státní ekonomiky, o němž se mluvilo? Uvažoval o bitvě u Shanganlingu. Lidé v ní obětovali životy, my jsme jen banda náměsíčných, pomyslel si. Je patriotismus Xiaojiovy generace jen strachem vydávaným za lásku?

Zatímco seděl v kavárně, vkradl se do něj pocit, jako by spadl do hluboké propasti. Na moment si pomyslel, že by se měl jít nahlásit. Když se ale uklidnil a znovu to přehodnotil, změnil názor. Kdo by mu věřil? Obyčejní policisté jsou pravděpodobně taky náměsíční. Budou se smát, že mluví z cesty. Navíc tohle státní tajemství nesmí jen tak odhalit.

Možná, že by měl počkat na to, až ho přijde jiný muž v černém zatknout. Příště už určitě nebude vzdorovat. Tentokrát se ale nemusí jednat jen o obyčejné zatknutí, spíš o ubití k smrti, aby ho umlčeli. Náměsíčnost nakonec slouží pro nejvyšší blaho státu a on je teď vrahem s vazbou na zahraničního špióna. Nebývají takové spíš děje filmů?

Jak přemýšlel, začal být znovu neklidný. Záda měl zbrocená potem. Pomyslel na to, že už si nebude moct zakládat na své lásce k vlasti a měl by utéct. Ale kam? Ilegálně emigrovat do zahraničí? Na to nemá odvalu a sebedůvěru, navíc se mu to hnusí. Má svou čest. Vlastizrada je ve výsledku nesmírně potupná. Radši by šel do vězení, než aby to udělal.

Nikdy dřív si nepřipadal tak bezradný, moc se mu chtělo brečet. Nenáviděl tenhle absurdní svět, který ho uvrhl v kolotoč šílených událostí.

Brzy se setmělo. Devět hodin. Zas se objevil dav náměsíčných. Jsou jako podivná poupata, rozvíjející se po sezóně. Jejich bledá tvář se náhle zjevuje na každém pustém místě. Neví, jakou záhadnou silou jsou poháněni a vždy bloudí jako duchové. Díky jejich příchodu se temný svět plní světlem, původně pochmurné město překypuje hlukem a děním, a zem svázaná stereotypem a konvencí také ožije, jako zastavený stroj, který se s rachotem znovu rozbíhá.

Občas se zdá, že si náměsíční sami něco uvědomili. Jdou, jdou, a pak se zastaví, přeměřují si jeden druhého, ale nakonec nic nepoznají. Jsou trochu zklamaní, trochu smutní. V monotónním tempu, prázdně, ale za to s velkou zručností, vykonávají jakoukoliv činnost a nemají přitom ponětí o čase či místě, v nichž se nachází.

Všichni sní, ale tenhle sen jim nepatří. Měli by snít doma v posteli, se svou ženou a dětmi, a ne se beze zbytku obětovat státu, který je velmi bdělý a snít odmítá.

Xiaoji vytřeštil oči, myslel, že mezi náměsíčnými zahlédl člověka při vědomí. Možná by mu pomohl! Dlouho po něm pátral, ale spletl se. V zoufalství vzpomněl na to, že krom něho byli takoví lidé během několika posledních dní pravděpodobně všichni zatčeni a odsouzeni. Byl tedy jediný vzhůru... osamělý a hanebný bezdomovec.

Xiaoji viděl, jak náměsíční chodí sem a tam, a na okamžik měl dojem, že sní. Na vteřinku nejasně pocítil, že tohle je možná pravý svět. To, jak dřív chodil za dne do práce a v noci spal, ani nebylo normální. Stát to napravil. Lid má takové štěstí. Jenže všichni potřebují čas si na to zvyknout. Fakt, že státy, které nemohou pochopit tajemství náměsíčnosti, Číně závidí a snaží se jí uškodit, je přeci logické.

V tu chvíli Xiaoji náhle zahlédl v odrazu výlohy netečný výraz. Výraz kolegy muže, kterého ubil k smrti. Muž v černém se jen pár vteřin díval dovnitř, pak jako stroj vstoupil do kavárny, stoupl si do rohu, pomalu otočil hlavu a podobný orlu se rozhlédl po okolí. Xiaoji

sklonil hlavu. Zkoušel dělat, že se ni neděje, v nitru byl ale stále napjatější. Ten ohromný strach nakonec nedokázal potlačit. Zprudka vstal a vyběhl ven.

11

Kavárna byla v pátém patře nákupního centra Dongan. Xiaoji sběhl eskalátor, prodral se mezi pulty s oblečením, botami, čepicemi, hračkami a přístroji. Najednou se ocitl na prázdném prostranství. „Stůj!“ Muž v černém se k němu přibližoval.

Xiaoji se dal na útěk. Na vysoké byl kdysi Xiaoji šampionem ve sprintu, proto muže velmi rychle setřásl. I když setřásl jednoho, ani nevěděl jak, najednou byl muži v černém obklopený. Všichni za ním zběsile utíkali. Zákazníci ten rozruch s honičkou vůbec nezaznamenali, stále si klidně vybírali zboží, které se jim ani nelíbilo, na tvářích měli apatický úsměv. Působilo to jak scéna z filmového natáčení.

„Stůj, jinak střelím!“ vykřikl nahlas muž v černém. Xiaoji se zalekl, na moment zpomalil, pak se však rozběhl ještě rychleji. Ozval se výstřel. Kulka roztránila sklo vystavené na prodejním pultu. Nakupující a obsluha byly k výstřelu hluchí. Stejně jako předtím spořádaně pokračovali ve své dosavadní činnosti, jako by se to celé odehrávalo v paralelním světě. Xiaoji si zoufale uvědomil, že mu nikdo nepomůže.

Další vystřelené kulky si prodraly svou cestu mezi dav. Několik zákazníků na místě zemřelo. Bez výrazu ve tváři se tupě svalili k zemi, jako by byli jen stíny, zcela postradatelné. Blízcí a přátelé po jejich boku krvavé scéně nevěnovali žádnou pozornost.

Xiaoji rychle proběhl obchodním centrem. Uviděl taxi stavící na kraji silnice, tak do něj spěšně nastoupil.

„Jeďte do Huairou! Rychle!“ řekl bezduchému řidiči. Kolem prolétla kulka, roztránila zadní sklo. Řidič jak ve zpomaleném záběru otočil hlavu, aby se podíval, co se děje, nesouhlasně ohrnul ret a podobný loutce nastartoval auto.

12

U dveří hotelu byla rozmístěná ochranka. Překvapilo ho to. Asi nečekal, že by byl někdo další vzhůru, nebo že by tohle místo bylo tak střežené. Ochranka se na jeho příjezd naštěstí nevyptávala. Nevěděl proč, ale muži v černém už ho taky nepronásledovali. Možná je vůbec nenapadlo, že by jel na takové místo. Nebo to bylo tím, že řidič byl obzvlášť rychlý a všechny je setřásl.

Xiaoji vešel do vstupní haly, výtahem se svezl do šestého patra a došel přímo před prezidentské apartmá. Před dveřmi se dlouho uklidňoval, až pak zazvonil. Hodnou dobu se nic nedělo, pak se zevnitř ozval našťvaný hlas: „Kdo je?“ Xiaoji odpověděl: „Obsluha. Přinesl jsem čerstvé květiny.“ „Jak to, že si uprostřed noci vzpomenete na čerstvé květiny?“ brblal netrpělivě muž za dveřmi.

Xiaoji byl zmatený, v jeho mysli se chvíli objevovaly obrazy nahodile a zběsile střílejících mužů v černém, chvíli páchnoucí mozek a krev, chvíli mrtvoly zákazníků, chvíli jeho žena se starcem ležící spolu nazí v objetí. Co by dělal, kdyby stařec neotevřel? Hlas a kroky se ale pomalu přibližovaly a dveře se brzy na to na škvíru otevřely.

I ta škvíra stačila. Xiaoji silou rozrazil dveře a vtrhl dovnitř, pistoli přiložil muži k čelu. Chlap chvíli nechápavě zíral, pak se ale vzpamatoval. Zůstal nehybně stát. Xiaoji ho dřív viděl jen v televizi či v novinách. Teď, v takové blízkosti, si všiml jeho stařeckých skvrn a šedivých kořínků vlasů pod vymytou barvou. Měl taky pocit, že stařík podivně páchne a to tak silně, až to člověka celého obklopilo. Musel trochu ustoupit. Ruka se zbraní se mu rozechvěla.

Plaše se rozhlédl po pokoji. Uviděl svou ženu ležící naznak na posteli. Celá nahá se oběma rukama neustále hladila na intimních místech. Když ho viděla vstoupit, naklonila hlavu ke straně. Pozorovala ho se zvědavým výrazem, ale její oči byly prázdné. Mužova tvář se vůbec nezměnila. Tvrdě se zeptal: „Kdo jsi? Jsi náměsíčný? Co po mně chceš?“ „Přišel jsem, abych ti ukázal, že nejen ty jsi na světě vzhůru! Postav se do rohu,“ odsekl Xiaoji se vším vypětím. Záměrně nasadil vážný tón, a aby ho zastrašil, mluvil i hlubším hlasem.

Když to říkal, cítil, jak se tam dole postupně vzrušuje, a tak sebral ženino oblečení z nohou postele a hodil jí ho. Bez rozmyslu ho zachytila a dál se na něj mlčky dívala. Netušila, že by se měla obléct. Xiaojiovy bylo těžko.

Zdálo se mu, že ho muž prohlédl. S klidem a důstojností mu řekl: „Nepřišel jsi jen tak. Něco chceš, tak řekni co.“ „Xiaoji pomyslel na to, že v tuhle chvíli za žádnou cenu nesmí ztratit sebekontrolu. Trochu přehnaně si odkašlal a řekl: „Tahle žena je moje manželka. Chci ji odsud odvést na místo, kde nás nenajde váš temný výbor. Na místo, kde nebudou žádní náměsíční a já a ona tam budeme moct snít své vlastní sny.“ Jakmile domluvil, začal se strachovat, zda neudělal dojem slabocha, který si na silného jen hraje, a tak muži rázně přitlačil zbraň k hlavě.

Muž svraštil čelo. Vypadal netrpělivě. Instinktivně zvedl ruku, aby odstrčil hlaveň, Xiaoji ho ale zadržel, a tak ji pomalu spustil dolů. Muž se ledově zasmál. „Zdá se, že už všechno víš. Ale na světě už brzy nebude místo, o němž mluvíš. Náš plán už jsme uvedli do chodu v Hong Kongu a Macau. Brzy spustíme zkušební provoz i v Americe a Japonsku. Samozřejmě o tom jejich prezidenti a premiéři zatím nebudou vědět. Náměsíčnost se rozšíří po celém světě, ale bude mít vyšší cíl, ne jen ekonomický růst jedné země. A ty myslíš jen na sebe a svou ženu, to je směšné. Proto člověk jako ty nikdy nic nedokáže,“ řekl mu pohrdavě. Xiaojimu v mysli znovu proběhla myšlenka na to, jak muž spokojeně naléhá na jeho ženu. Naráz se začal cítit mizerně. Měl dojem, že už to nemůže vydržet.

Jako by pronášel proslov, řekl muž: „Činíme tak, abychom naplnili sen o míru a rozvoji celého světa. Čína znovu povstává a chce k němu přispět. To bys měl při dnešní úrovni vzdělání vědět. I přes jakýkoliv odpor vytrváme.“ „To chcete, aby všichni byli náměsíční?“ řekl Xiaoji. V krku jako by měl knedlík, s velkým úsilím polkl. „Pořád se nenašel lepší způsob, nemáme na výběr. Čína už zaostávala za Západními mocnostmi příliš dlouho. Bez použití nekonvenčních metod s nimi nemůžeme držet krok. Čelíme hrozným mezinárodním a vnitrozemským podmínkám. Ve světě náhlých změn a krizí, kde nebezpečí číhá na každém kroku, nemůžou Číňané snít. Jak to, že nechápeš ani tohle? To by pochopilo tříleté děcko. Tobě je přitom tak třicet?“ „Ale jak dlouho je možné takhle vyčerpávat celý národ?“ „Současná vláda musí udržet stanovenou míru ekonomického růstu, to je nezbytné minimum. Samozřejmě jsme brali v úvahu i negativní důsledky technologického pokroku. Právě zvažujeme zavedení střídavého systému. Část lidí by například byla náměsíčná před půlnocí, ostatní by byli náměsíční po půlnoci. Nebo by byli obyvatelé Šanghaje náměsíční v lednu, obyvatelé Pekingu v únoru a tak dále. Připravujeme také snížení pěti pracovních dnů na čtyři dny. I naši vědci v současnosti zkoumají novou medikaci sloužící genovému inženýrství, kterou by snížili potřebu spánku člověka na minimum. Věřím, že další vláda nalezne lepší řešení. Vzestup Číny je prostě nevyhnutelný.“ „Ale s námi jste o tom nemluvili!“ ohradil se Xiaoji a smutně se podíval na svou ženu ležící na posteli jako nevědomé pokusné zvíře.

Zdávalo se, že se muž zatvářil trochu zahanbeně a lítostivě, to ale rychle změnilo. Od plic se zasmál a odvětil: „To s tvou ženou je vážně nešťastné. Mladíku, je mi to líto, vynahradím ti to. Byla to náhoda. Máme teď ale důležitější věci k řešení, například infiltraci amerických špehů. Na to se musíme soustředit. Povím ti, že to, čeho jsme dosáhli, už teď cizince děsí. Pořád mluvili o tom, že Čína je hrozbou. Ve skutečnosti si ale mysleli, že jí bude až někdy v daleké

budoucnosti. Čína už pro ně hrozbou je. 1,3 miliardy Číňanů díky náměsíčnosti procitlo. I když politika otevřených dveří probíhá tolik let, v našich očích je Čína ve dne stále neorganizovaná. V noci však povstala v plné síle a moci.“

Během jeho sebevědomého projevu si Xiaoji najednou uvědomil, že mužovým slovům bezděčně přikyvuje. Vskutku, pomyslel si, s kým by se o takových věcech asi mluvilo? Velké státní záležitosti se s občany neprojednávají, jen maličkosti v rámci jednotky. I jejich vyřízení je nekonečné. Pokaždé, když se o nich začne diskutovat, to nemá konce a ve výsledku se nic neudělá. „Rozumím,“ přisvědčil Xiaoji sklíčeně.

„Můžeš si teď odvést svou ženu, ale znovu ti říkám, že v dnešním světě nenajdeš místo, kde si budeš moct snít po svém. Není to jen mé rozhodnutí, není to ani rozhodnutí jedné vlády, ale nezbytná volba jedné doby a jednoho národa.“ Xiaoji tiše poslouchal. Zmatený nevěděl, co by odpověděl. Oči se mu ale znovu zaleskly. Nemohl zapomenout na obraz z bezpečnostní kamery onoho večera. Muž si všiml změny v jeho výrazu.

„Pokud stále nejsi spokojený, pak si posluž a zastřel mě. Moje smrt nijak nenaruší chod plánů a ty se pomstíš.“ Při každém slovu se poklidně díval Xiaojiovi do tváře. Xiaoji se roztrásl. Přemýšlel o tom, jak může člověk, jehož život visí na vlásku, mluvit tak zvučným a silným hlasem. Nečekal, že bude jednat natolik odevzdaně. Když čelil jeho klidnému a sebejistému vystupování, ruka se mu chvěla stále víc. Měl pocit, že se brzy sesype. Rozplakal se, zbraň mu spadla na podlahu. Muž si pohrdavě odfrkl a v poklidu se vrátil na pohovku.

Xiaoji si jako děcko otřel slzy. Po delší době zauvažoval, zda když takhle ukončili debatu, prohrál, nebo by měl ještě něco říct. Prosebně promluvil k muži: „Nakonec mám ještě jednu otázku. Kolik lidí je v celé zemi kromě vás, mě a Temného výboru vzhůru?“ „To je tajemství, o němž ti teď ještě nemůžu říct. Můžeš však být klidný. Slibuji ti, že alespoň po dobu trvání téhle vlády je tobě a tvojí ženě zajištěno bezpečí.“ Když domluvil, zvedl ze stolu sluchátko horké linky, a řekl do něj pár vět.

13

Pod nebem plným jasných hvězd nasednuli do auta a projížděli spící Čínou. Xiaoji měl po boku svou lehce pochrupující a krásnou ženu.

Na cestě přešel hranice různých provincií. Viděl miliony a miliony lidí s odlišným vzhledem, dialekty a majetkem. V noci byli ale všichni stejní. Tvrdě a šťastně pracovali a

utráceli. Příjezdu bdícího Xiaojia nevěnovali žádnou pozornost a Xiaojiho ani nenapadlo je budit.

Za temné noci plné světél se objevila ta nejjasnější zář. Moderní výškové budovy rychle vzrostly, nové rychlostní silnice se natahovaly směrem k budoucnosti, pracovní tempo lidí odpovídalo tempu Američanů, žijících na opačné straně země. V budoucnu je dokonce výrazně předčí. Těch 9,6 milionů čtverečních kilometrů země vře a její silné pulzování pocítil celý svět.

Xiaoji v osamění opouštěl uspěchané a hlučné centrum a mířil do vzdálených končin. Nevěděl, jestli se tam dostane dřív, než ho chytí další muž v černém, ale je přesvědčený, že na světě pořád existuje místo, kde lidé sice nesní, nejsou však ani náměsíční.

Tam si lidé mohou stále vybrat – odejít na věčnost a nikdy se neproбудit.